

VIIDEN TÄHDEN KESKUSTA

Kehitysohjelman tilannekatsaus

Kaupunginhallitus 29.4.

Tero Tenhunen

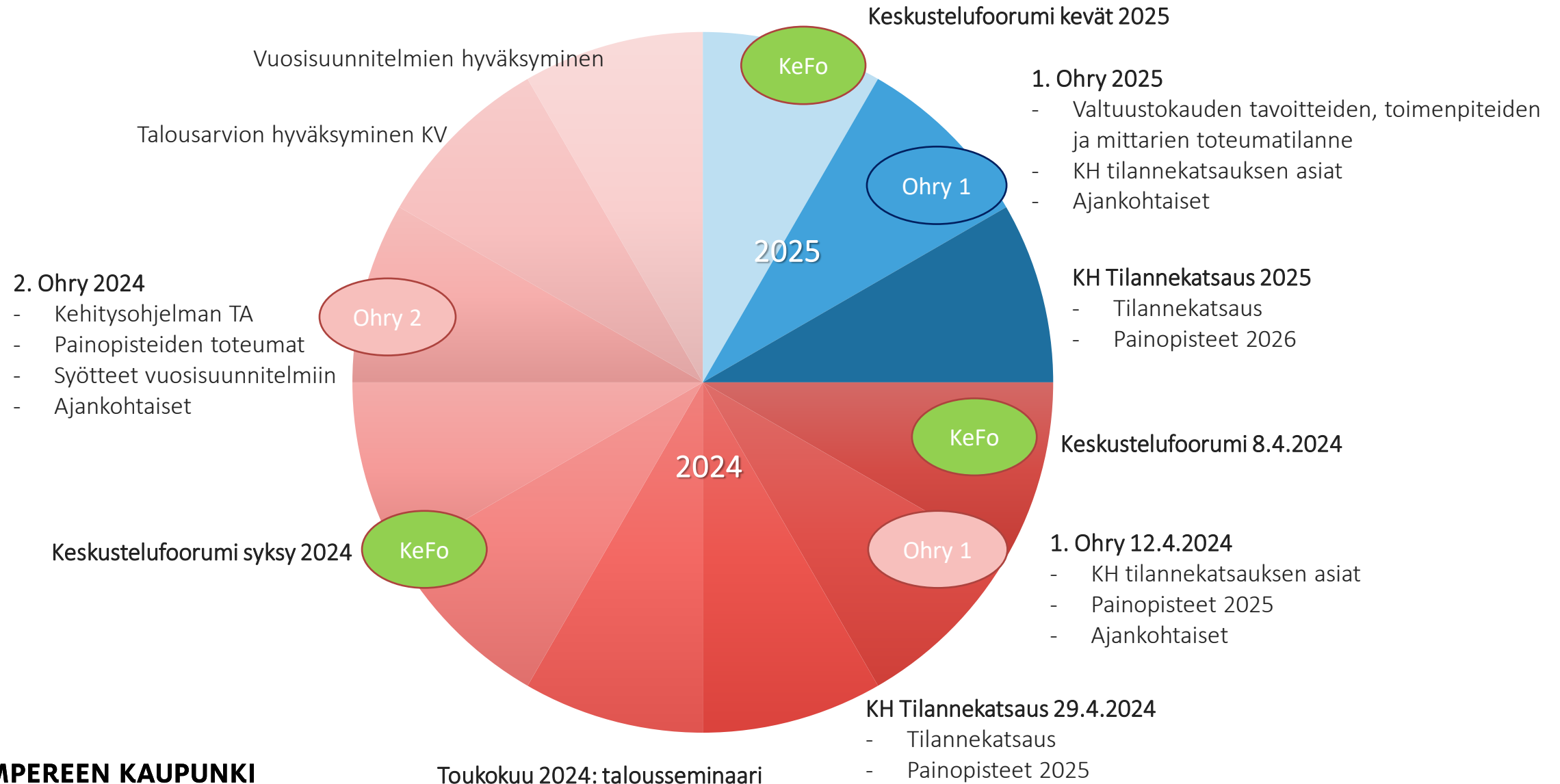
Sisältö

1. Kehitysohjelman vuosikello 2024-2025
2. Keskustan strategisen osayleiskaavan päivityksen ja liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelutilanne
3. Viiden tähden keskusta –kehitysohjelman tavoitteet ja mittarit sekä vuoden 2023-2024 painotusten tiivis toteumatilanne
4. Keskustan kehittämisen asukas- ja yrityskyselyiden tulokset kehittämisen toteumasta 2011 lähtien
5. Keskustan elinkeinovision laadinta ja keskustelufoorumien evästyksset
6. Kehitysohjelman talouskatsaus tiedoksi
7. Kehitysohjelman painotukset vuodelle 2025
8. Riskikatsaus

Muut liitteet

- Liite 2. Valtuustokauden tavoitteiden ja mittareiden laaja toteumaraportointi
- Liitteet 3. ja 4. Yritys- ja asukaskyselyiden tulokset

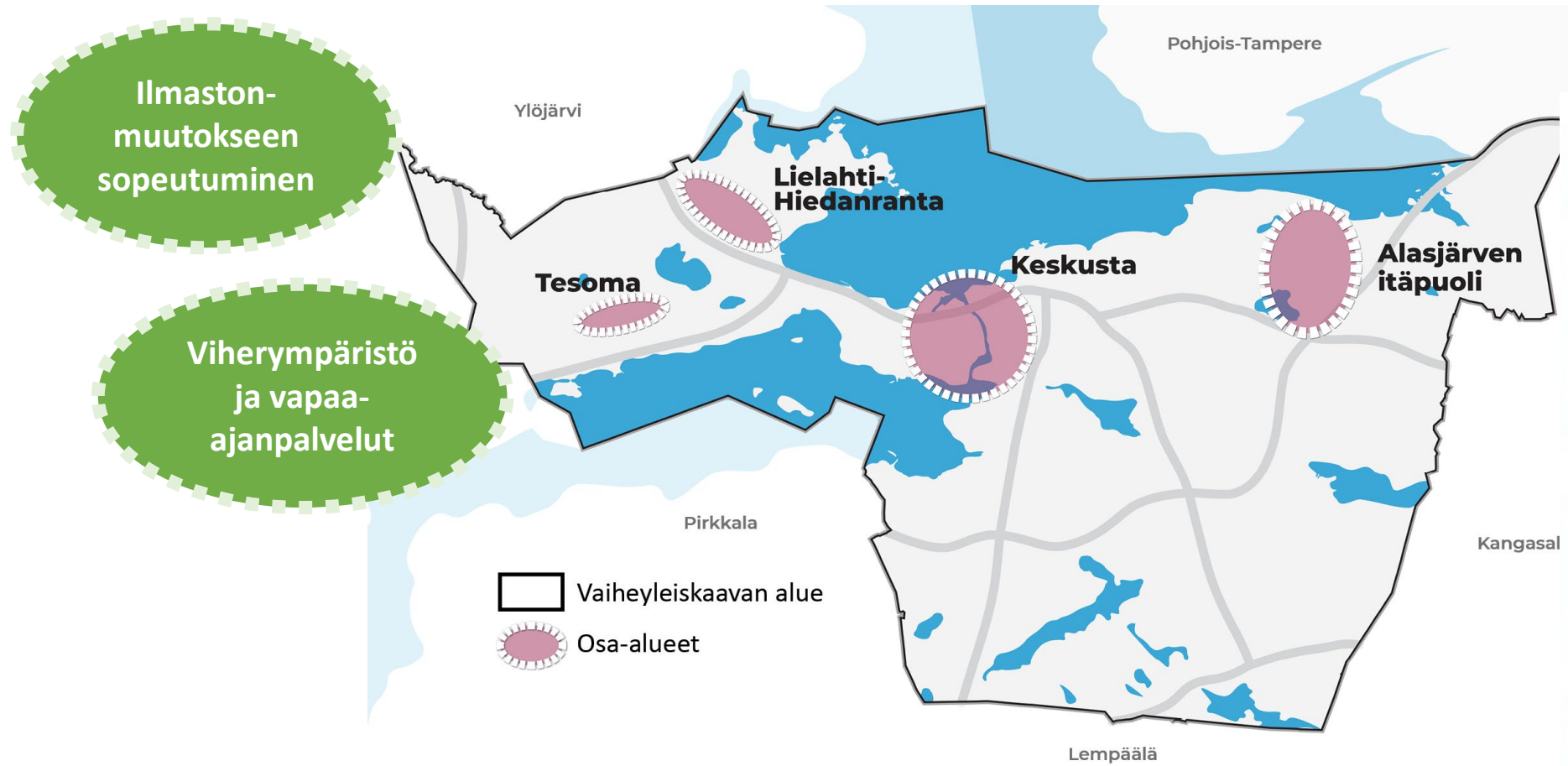
1. Viiden tähden keskustan vuosikello 2024-2025

2. Keskustan strategisen osayleiskaavan päivityksen ja liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelutilanne

Tampereen kantakaupungin vaiheyleiskaava - valtuustokausi 2021-2025

Kaava-alue ja sisällöt

2021
Kaupunkistrategian hyväksyminen valtuustossa
Yleiskaavoituksen työohjelman valmistelu

2022
Työohjelman käsittely valtuustossa
Yleiskaavatyö vireille kaupunginhallituksessa
1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) nähtäville
Asukastilaisuudet
Valmisteluaineiston ja luonnoksen valmistelu

2023
2. Valmisteluaineisto ja luonnos nähtäville
Asukastilaisuudet
Palautteen huomioiminen
Ehdotuksen valmistelu

2024
3. Ehdotus nähtäville
Asukastilaisuudet
Muistutusten huomioiminen
Viranomaisneuvottelu
4. Vaiheyleiskaavan hyväksyminen valtuustossa

Keskusta

Mielipiteet

- **Naistenlahden ympäristöön** on saatava merkittävästi lisää puustoa ja viherrakentamista.
- **Merkittävimmät pyöräliikenteen väylät** tulisi tuoda kaavakarttaan.
- **Eteläpuiston kumotun** asuinvaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykkeen kaavamerkinnän osalta on havaittu epäkohtia.
- **Kantakaupungin yleiskaavassa** on osoitettu keskuspuistoverkoston aluevaraus. Keskustan strategisesta osayleiskaavasta keskuspuistorajaukset puuttuvat. Suunnitelmiin liittyy epäkohtia ja parannustarpeita.
- **Autoliikenteen ohjaamista** Kalevan puistotien kautta Kekkosen tielle tulisi rajoittaa.

Vastine

- Keskustan osa-alueeseen liittyvä yleismääräys koskien viheralueita tukee mielipiteissä esitettyjä tavoitteita.
- Naistenlahtea kiertävä ohjeellinen virkistysyhteys-merkintä edistää yhteyden kehitystä. Satama-alueita kehitetään lähiaikoina.
- Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaiset pyöräliikenteen pääreitit tullaan osoittamaan ehdotusvaiheen kartalla
- Vaiheyleiskaavan yhteydessä keskustaan ei ole ollut tarpeen tehdä suuria muutoksia, sillä keskustan strateginen osayleiskaava on tavoitteeltaan ja ratkaisuiltaan suurimmaksi osaksi ajantasainen.
- Eteläpuiston alueelta kumotaan asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhyke. Vaiheyleiskaavassa ei tarkisteta maankäyttömerkintöjä. Eteläpuiston merkintä säilytetään.
- Kekkosen tielle suuntautuvaa liikennettä pyritään ohjaamaan Ratapihankadulle.

Asukastilaisuudet

- Kaupunkipuiden määrän vähentyminen herätti huolta. Lisäksi luonnonmukaisessa tilassa olevia alueita toivotaan säilyvän keskusta-alueen lähetyvillä.
- Kantakaupungin vaiheyleiskaava-luonnoksen asema suhteessa strategiseen osayleiskaavaan sekä muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin aiheutti hämmennystä.
- Tarkempaa ja ajankohtaisempaa tietoa kaivataan esimerkiksi Härmälän leirintäalueen siirron vaikutuksista.

Keskusta

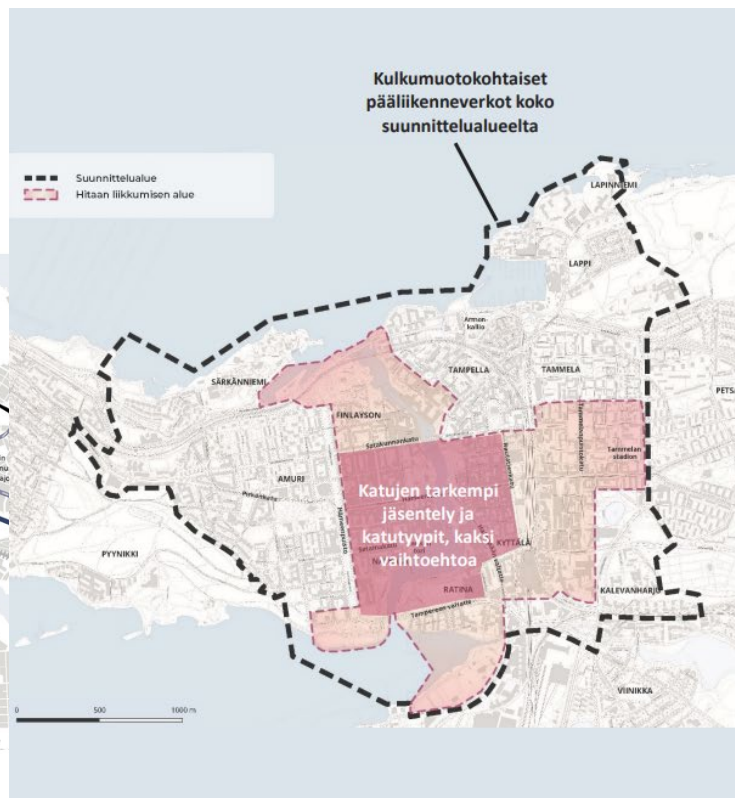
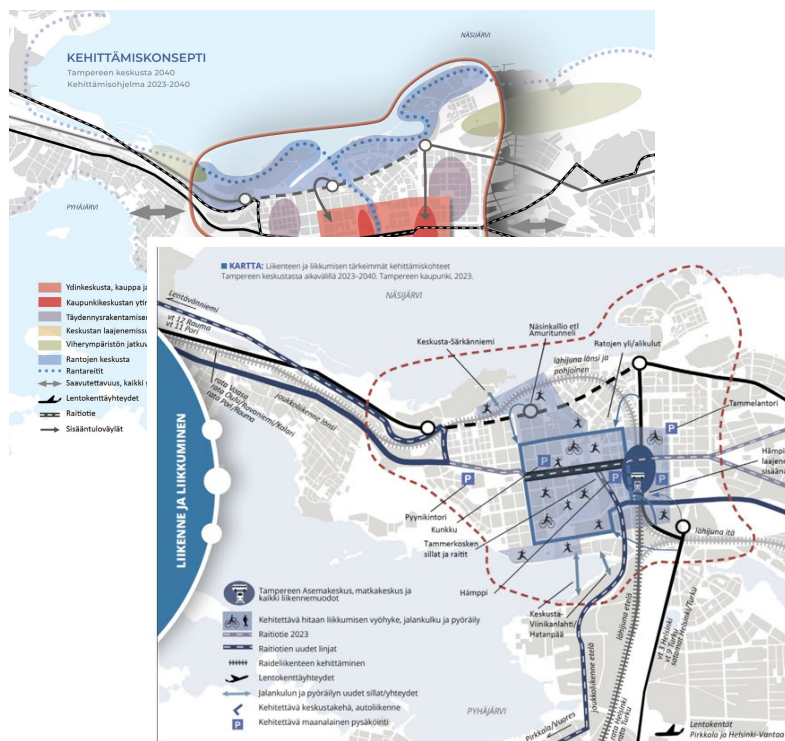
- Ehdotusta varten on laadittu selvitys keskustan paikallisesti arvokkaista rakennetuista kulttuuriympäristöistä (päivitetty vuoden 2012 selvitystä) ELY-keskuksen, Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan maakuntamuseon toivomuksesta
 - Lisätty kohdesymboleina
- Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmaan pohjautuvia tarkistuksia
 - Ratapihankatu-Lapintie keskustan kehäksi, Rautatienkatukin säilyy kehän osana
 - Hitaan liikkumisen aluetta laajennettu Tammelan stadionin suuntaan ja tehty pieniä tarkistuksia muualla
 - Kolme joukkoliikenneterminaalia (Keskustori, Pyynikintori, Linja-autoasema)
- Ekologiset yhteydet ja ohjeelliset virkistysyhteydet lisätty myös keskustan osa-alueelle
- Yleismääräykseen lisätty mm. tavoitteita ilmastonmuutokseen sopeutumisesta.

Keskusta – tehdyt muutokset

Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma

- Parhaillaan valmistelussa oleva keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma toteuttaa keskustan kehittämiskonseptin mukaista tavoiteltua liikkumisen ympäristöä
- Arvioitu kaupunginhallituksen hyväksymiskäsittely alkusyksyllä 2024

Liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen

LJS-tyo käynnistyi vuoden 2023 alussa ja loppuraportin luonnos valmistui keväällä 2024.

Työn sisältö

- **Pääliikenneverkot tavoitevuodelle 2040** ja kulkumuotokohtaiset kehittämisperiaatteet määriteltiin koko suunnittelualueelle.
- **Tarkempi katujen jäsentely** tehtiin autokehän sisäpuolisille ydinkeskustan tonttikaduille; **tarkempia katutyyppejä** määriteltiin kadun liikenteellisen merkityksen perusteella ja muodostettiin **kaksi vaihtoehtoa**.
- **Vaiheistus tavoitevuoteen 2040 mennessä** muodostettiin autokehän sisäpuolella sijaitsevilta kaduilta.

Hitaan liikkumisen alue ja siihen liittyvät kaavamerkinnät ja – määräykset on esitetty voimassa olevassa keskustan strategisessa yleiskaavassa. Vireillä olevassa Kantakaupungin vaiheleiskaavassa ja keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa hitaan liikkumisen alueen rajausta on tarkistettu.

3. Viiden tähden keskusta –kehitysohjelman tavoitteet ja mittarit sekä vuoden 2023-2024 painotusten tiivis toteumatilanne

Kehitysohjelman tavoitteet ja mittarit

Kehitysohjelman määrällisiä tavoitteita seurataan säännöllisesti

- Asukasluku
- Työpaikat
- EKK:n kaupallinen elinvoimaluku
- Keskustan kävijämäärän kehitys (elävyysindeksi)
- Valtakunnalliset elinvoimatulokset
- Keskustan asiointitutkimus 2024 valmistuu syksyllä

Keväällä 2024 toteutettu kysely Tampereen ja Pirkanmaan asukkaille ja yrityksille

2.2 MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET

Tampereen keskustassa vuonna 2040

- Väestö toteutuneena asukaslukuna: 55 000 asukasta
- Työpaikat toteutuneina työpaikkoina: 55 000 työpaikkaa
- Kaupallinen elinvoimaluku EKK: > 4

Määrällisten tavoitteiden mukaiset muutokset

- Väestö 2022-2040: +11 807 uutta asukasta (keskimäärin +656/vuosi)
- Työpaikat 2021-2040: +8 009 uutta työpaikkaa (keskimäärin +422/vuosi)
- Kaupallinen elinvoimaluku EKK 2023-2040: +0,537 kasvu (keskimäärin +0,032 / vuosi).

Määrällisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Seurantaluvut ovat Tampereen keskustan strategisen kehittämisen tärkeimpiä tunnuslukuja.

Pääindikaattorien kehitys

- Asukkaat **+1396** (2023)
 - Yhteensä 44 589
- Työpaikat **+2278** (2022)
 - Yhteensä 49 269
- Elinvoimaluku **-0,018** (2024)
 - Elinvoimaluku v. 2024 tuloksissa 3,445
 - Lisätiedot viereisessä kaaviossa

Tunnusluvut: Keskusta	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kaupat ja Ravintolat -%	60,71	59,40	57,67	57,42	56,23	56,16
Tyhjät -%	10,41	10,03	9,60	9,43	9,07	9,95
Elinvoimaluku	3,711	3,627	3,534	3,547	3,463	3,445
Kaupallinen tiiviys -luku	5,61	5,46	5,31	5,23	5,09	5,16

© Voittajakaupungit - Winning Cities Oy Ltd

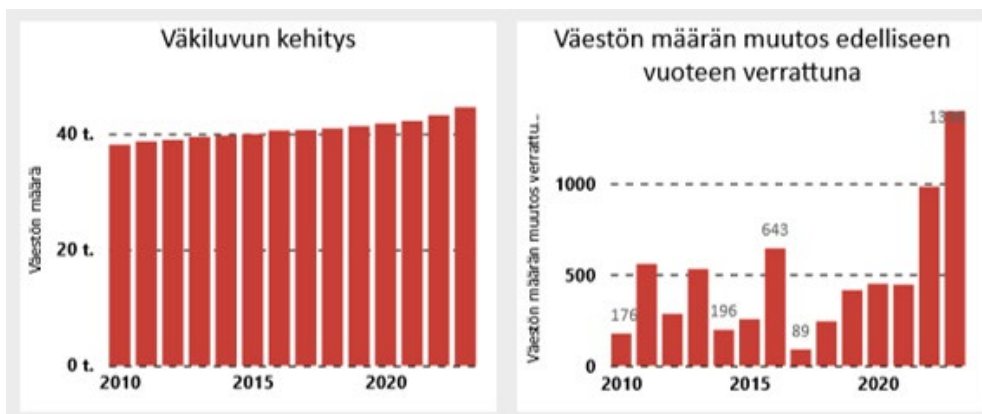
Tunnuslukujen kehitys Tampereen keskustassa (2021-2024):

Lauantaisin palvelevien kauppojen ja ravintoloiden osuus on laskenut hieman. Laskeva trendi on yleinen suomalaisissa kaupunkikeskustoissa.

Tyhjien liiketilojen osuus on kasvanut hieman. Kaupunkikeskustojen valtakunnallinen keskiarvo vuonna 2023 oli noin 10,5 %

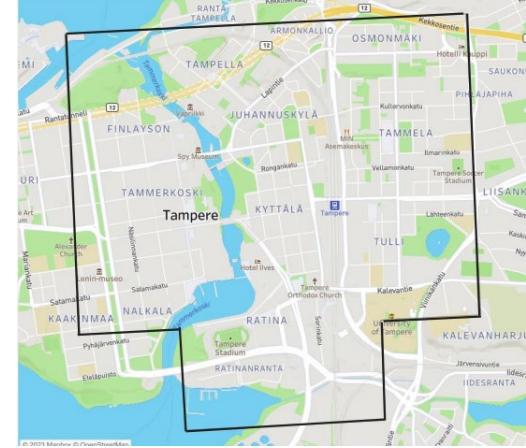
Tampereen keskustan elinvoimaluku on heikentynyt tarkastelujaksolla 2021–2024, johtuen lauantaisin palvelevien liikkeiden vähenemistä ja tyhjien liiketilojen lisääntymisestä.

Kaupallinen tiiviys -luku on myös hieman laskenut.

Keskustan kävijämäärien kehitys

Elävyyssindeksi 2023

- TA 2024 toiminnan tavoitteissa mukana Keskustan saavutettavuutta ja elinvoimaa koskevana uutena tavoitteena on, että keskustan kävijämäärä on kasvanut 5% vuodesta 2023. Tämä raportoidaan 2025 tilannekatsauksessa.
- **Vuonna 2023 kaupallisen keskustan kävijämäärä oli n 49,6 miljoonaa, joka oli n. 2,5 miljoonaa (5%) enemmän kuin vuonna 2022.** (Nortecon / Keskustan elävyyssindeksi 5.4.2024)
- Pandemiaa edeltäneen 2019 vuoden kävijämäärästä ollaan edelleen vuoden 2023 osalta n. 11% jäljessä.

Tavoite 2022–2025	Mittarit ¹	Nro	Talousarvion toiminnnan tavoite 2024	Vastuutaho
Tampereen keskustan saavutettavuus ja elinvoima on parantunut	Keskustan elinvoimaindeksi	31	Keskustan kävijämäärä on kasvanut 5 % vuoteen 2023 verrattuna	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta

Valtakunnalliset elinvoimatulokset 2023

TOP-12 elinvoimaiset kaupunkikeskustat 2023 (EKK)		Kauppojen ja ravintoloiden osuus		Vapaiden liikeilojen osuus		Kaupallinen tiiviys -luku		Elinvoimaluku		Asukastiheys Vartin keskustassa		Pisteet yhteensä
		%	pisteet	%	pisteet	luku	pisteet	luku	pisteet	1000 as/km ²	pisteet	
1	Tampere	56,2 %	32	9,1 %	25	5,09	32	3,463	29	7,665	32	150
2	Helsinki										33	138
3	Turku										31	136
4	Pietarsaari										10	130
5	Porvoo										17	127
6	Tikkurila - V										27	115
7	Vaasa										25	109
8	Lappeenran										22	107
9	Kuopio										28	104
9	Lahti										30	104
9	Oulu										26	104
12	Rovaniemi	45,4 %	22	11,6 %	14	3,96	26	2,586	22	3,136	18	102

Vuoden 2024 tulokset valmistuvat toukokuussa

YHDENVERTAISET
YKSILÖT

TEKEVÄT YHTEISÖT

TULEVAISUUDEN
EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

HIILINEUTRAALEJA
TEKOJA

Hyötyjen/vaikuttavuuden
näkökulmat: strateginen
muutos, organisaatio,
kuntalaiset, elinvoima ja talous

A

Keskusta on kiinnostava ja
vetovoimainen tapahtumien,
palveluiden ja elinkeinojen
toimintaympäristö

B

Keskusta on viihtyisä ja haluttu
vapaa-ajan, virkistyksen ja asumisen
ympäristö

C

Keskusta on saavutettavissa kaikilla
liikennemuodoilla ja liikkuminen on
sujuvaa

Tavoitteet
ohjelmakauden
loppuun mennessä
2040
"hyötytavoitteet"

Vaikuttavuus

1

Keskusta
tarjoaa
monipuolisia
mahdollisuuksia
asumiselle

2

Keskusta
on sujuva
liikkumisen
ympäristö ja
sinne on helppo
saapua

3

Luomme
keskustaan uusia
mahdollisuuksia
yrittämiselle ja
elinkeinoelämälle

4

Edistämme
keskustan
kestävyyttä ja
hiilineutraaliutta

5

Teemme
keskustasta
paremman ja
houkuttelevamman
alustan elämyksille

6

Lisäämme keskustan
viihtyisyyttä ja
kiinnostavuutta sekä
vapaa-ajan ja
virkistyksen
ympäristöjä

Tavoitteet
valtuustokauden
2025 loppuun
mennessä
"välitavoitteet"

Toimenpide-
Työpaketti
1.

Toimenpide-
Työpaketti
2.

Toimenpide-
Työpaketti
3.

Toimenpide-
Työpaketti
4.

Toimenpide-
Työpaketti
5.

Toimenpide-
Työpaketti
6.

Toimenpide-/työpakettit
valtuustokauden
tavoitteiden
saavuttamiseksi

Vaikutukset

Kehitysohjelman 2023-2024 painotusten toteumatilanne

Onnistumiset – Vaatii vielä työtä - Haasteet

- 1. Kannen alue – Asemakeskuksen ja Pohjoiskannan yhdistetyn laajemman suunnittelualan hankekehityksen ja asemakaavaprosessin edistäminen asemakaavaehdotusvaiheeseen (VK-tavoite 1,2,3,4 ja 6)***
 - Henkilöratapihan rahoitus on varmistunut ja sopimukset Väyläviraston kanssa on tehty. Allianssin kilpailutus on käynnissä ja työ voi käynnistyä 2025 keväällä
 - Asemakeskuksen ja pohjoiskannan alueen asemakaavaluonnoksen valmistelu käynnissä
Haasteena aikataulun synkronointi henkilöratapihan kehittämishankkeen kanssa
- 2. Suurten asuinalueiden kehittäminen: Viinikanlahti, Nalkala ja Sori (VK-tavoite 1)**
 - Viinikanlahden hankekehitys etenee. Asemakaavaehdotus hyväksyttävänä YLA:ssa 2024 kesäkuussa. Vesilupaprosessi käynnissä.
 - Sorin alueen kaavoitus kaavoitusohjelmassa 2026-27, kaavoitus ja kilpailu alkamassa 2024.
 - Nalkalan kehittäminen ei ole edennyt
- 3. Yksityisten ja Tampereen kaupungin kehityshankkeisiin vaikuttavien vuoropysäköintilaitosten toteutusmallin ratkaiseminen ja pysäköintiin liittyvien hankkeiden ohjelmointi (VK-tavoite 2 sekä seurannaisvaikutus lähes kaikkiin muihin VK-tavoitteisiin) (->jatkuu vuodelta 2023)**
 - Toteutusmallin valmistelu edennyt hyvin ja sen mukaisesti toteutettava keskustan seuraavan maanalaisen pysäköinnin toteutusvaiheen edellyttämät päätökset mahdollista tuoda päätöksille kesään 2024 mennessä
 - Malli mahdollistaa tarvittaessa myös uusien asuinalueiden ei-markkinaehtoisten laitosten toteuttamisen

Onnistumiset – Vaatii vielä työtä - Haasteet

4. **Särkänniemen alueen kehityshanke on käynnissä ja elämysalueen kehittämistä tehdään yhteistyössä Sniemi Oy:n kanssa** (VK-tavoite 1, 3, 5 ja 6)
(-> siirtyy toteutusvaiheeseen kun 2023 painopisteenä oli kehityshankkeen edellytysten luominen)
 - Särkänniemen kehityshankkeen KV periaatepäätöksen mukainen valmistelu jatkuu. On epävarmaa etenevätkö alueiden kiinteistökaupat 2024 aikana. Särkänniemi Oy:n kehityshankkeen käynnistymisen aikataulun osalta epävarmuutta.
 - Särkän sillan toteutus on kilpailutettu. Käynnistyminen keväällä 2025 ja valmistuu 2026 kesällä.

5. **Keskustan elinkeinovision laadinta ja toimenpiteiden ohjelmointi** (VK-tavoite 3)
 - Keskustan elinkeinovisiotyön toteutusprosessi on valmisteltu ja työ käynnistyy konkreettisesti keväällä. Tavoitteena valmista vuodenvaihteessa.

Onnistumiset – Vaatii vielä työtä - Haasteet

6. 2040 kehittämisohjelman uusien teemojen valmistelu ja toimenpiteiden käynnistäminen

- Lapsia ja nuoria huomioivat toimenpiteet keskustassa, niiden suunnittelu ja ohjelmointi (VK-tavoite 6)
 - Ranta-Tampellan Puistosillan sekä Soukkapuiston skeittipuiston ja muiden leikki –ja liikuntaolosuhteiden kehittäminen
- Keskustan kestävyyttä ja hiilineutraaliutta edistävät hankkeet ja toimenpiteet (VK-tavoite 4)
 - Strategisen hankekehityksen Hiilineutraali Tampere 2023 –tiekartan toimenpiteet päivitetty
 - Ks. Valtuustokauden tavoitteiden toteumaraportointi: Tavoite 4: Edistämme keskustan kestävyyttä ja hiilineutraaliutta
- Keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta lisäävät nopeat toimenpiteet (VK-tavoite 6)
 - Ks. Valtuustokauden tavoitteiden toteumaraportointi: Tavoite 6: Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistyksen ympäristöjä
- DDCC – Älykaupunki kaupunkilaisille Lippulaiva 4 – Turvallinen kävelijän keskusta (VK-tavoite 2, 3, 5 ja 6)
 - Kulttuurikävelyn digitwin mallinnettu, kouluympäristökävelykonseptissa mallinnettu turvallisuuden näkökulmaa, Asemakeskuksen vihreän julkisen tilan digitwinin kilpailutus tehty, alueeseen liittyen tehty seniori- ja terveysliikkumisen konseptointia, digitwinien simulaatiomalleja työstetään eurooppalaisten kumppanien kanssa, resilienssityö edennyt.
- Kulttuurikehän ja keskustan taideohjelman valmistelu (VK-tavoite 5 ja 6)
 - Kulttuurikehässä käynnissä kaupunkiympäristön uudistusten ja digitaalinen reitti/karttasovelluksen ja verkkosivujen suunnittelu. Yritysten/elinkeinoelämän ja kulttuuritoimijoiden yhteistyö ja uusien liiketoiminta/palvelumalleja suunniteltu.
- Tampereen metaverse -tavoitteiden edistäminen keskustan kehittämisessä (VK-tavoite 2, 3, 5 ja 6)
 - Keskustan digikaksosen valmistelu käynnistymässä ja pilotointi tarkoituksena tehdä Kannen alueella

4. Keskustan kehittämisen asukas- ja yrityskyselyiden tulokset kehittämisen toteumasta 2011 lähtien

ASUKASKYSELY

- Kuluttajaneelitutkimus noin 500 täysi-ikäiselle henkilölle Tampereella ja Pirkanmaalla.
- Kyselystä rajattiin pois ne, jotka eivät olleet käyneet 2 vuoteen Tampereen keskustassa.
- Kysymykset tehtiin keskustan kehittämisen tärkeimpiin tavoitteisiin peilaten.
- Tutkimus toteutettiin data- ja analytiikkayhtiö YouGovin kautta.
- Paneelin käytön hyötyinä verrattuna esimerkiksi kaupungin omille sivuille sijoitettavaan julkiseen linkkiin on erityisesti se, että näin vältetään kohderyhmän vinoutuminen vain niihin, jotka sen löytävät ja joilla on intressi siihen vastata (usein kriittisimmät). YouGovin paneelin avulla varmistetaan, että ikä- ja sukupuolijakauma ovat paremmin edustavia. YouGovin paneelissa vastaajille ei etukäteen kerrota mihin aiheeseen kysely liittyy, jolloin ei synny ilmiötä, jossa vastaaja valikoi osallistumistaan ja näin vastaajajoukko on myös asenteellisesti vääristymätön.

YRITYSKYSELY

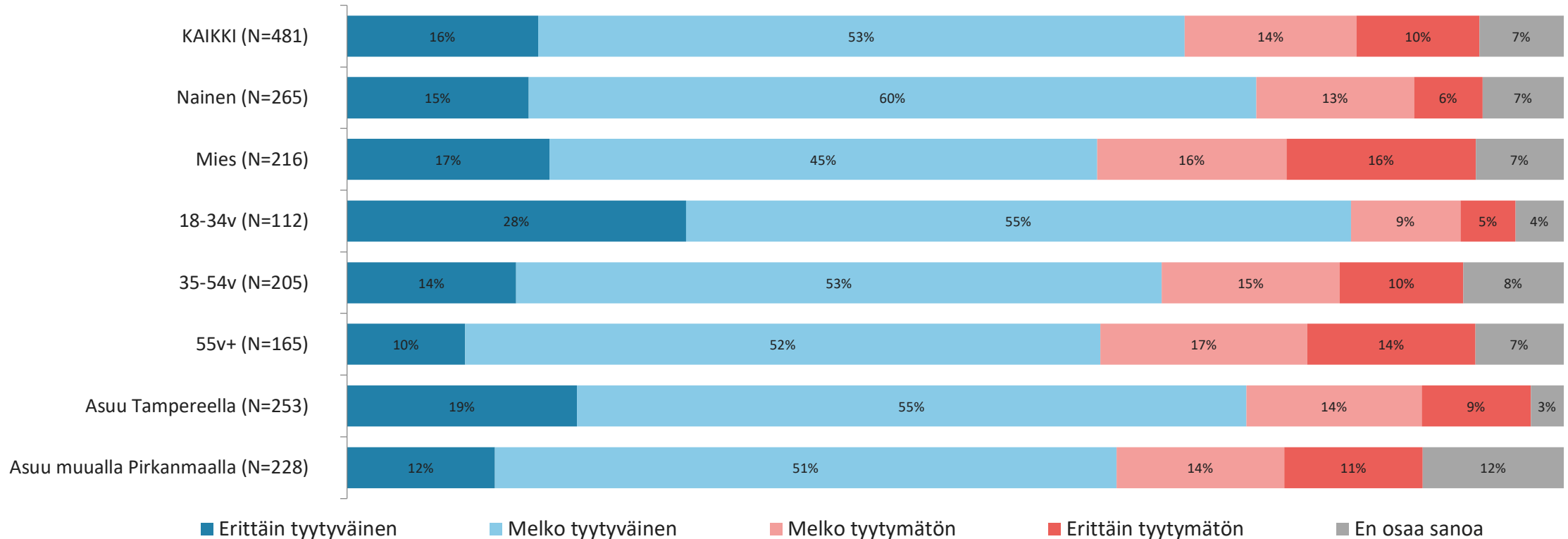
- Perinteinen sähköinen kysely Pirkanmaan yrityspäättäjille ja elinkeinoelämän harjoittajille.
- Vastauksia noin 330.
- Kyselyä jaettiin yritysverkostojen kautta sekä kaupungin omissa kanavissa.
- Kyselyä jakoivat omien kanaviensa kautta mm.

Kauppakamari ja Tampereen Kauppaseura
Pirkanmaan yrittäjät ja Pirkanmaan yrityskummit
Yrittäjänaiset
Business Tampere ja Visit Tampere
Tampere Tunnetuksi ry
Tampereen kaupungin kasvupalvelut
Tulli Tiimi / Tullintori
TecnoPolis, Dynamo
Finlayson ja FinnPark
Kauppahalli
Rakennusteollisuus RT
Crazy Town
Ratina + Koskikeskus

YHTEENVETO ASUKASKYSELYN TULOKSISTA

Tampereen keskustaa on kehitetty suunnitelmallisesti vuodesta 2011 alkaen uusilla liikennejärjestelyillä ja -muodoilla, asunto- ja toimitilarakentamisella, tapahtumapaikoilla, puistoja ja rantareittejä kehittämällä sekä palveluita laajentamalla. Tavoitteena on tehdä keskustasta helposti saavutettava, vetovoimainen ja elinvoimainen ympäristö kaikkina vuodenaikoina. Keskusta houkuttelee asukkaita ja yrityksiä, tarjoaa viihtyisiä oleskelupaikkoja, vapaa-ajan ja virkistysten mahdollisuuksia ja on aktiivisen elämän keskus.

Kuinka tyytyväinen olet Tampereen keskustassa tapahtuneisiin muutoksiin vuodesta 2011 lähtien? (N=kaikki)

Reilu kaksi kolmasosaa (69%) on vähintään melko tyytyväinen Tampereen keskustan muutoksiin vuodesta 2011 lähtien. Kriittisiäkkin on kuitenkin neljännes (24%). Nuorimmat ovat muita tyytyväisempiä muutoksiin ja vanhimmissa tyytyväisyys on vähäisintä. Tampereella asuvat ovat hieman tyytyväisempiä kuin muualla Pirkanmaalla asuvat, joista noin kymmenesosa ei myöskään osaa ottaa asiaan kantaa.

Havaintoja tuloksista 1/2

REILU KAKSI KOLMASOSAA (69%) ON TYYTYVÄINEN KESKUSTAN MUUTOKSIIN – NELJÄNNES (24%) ON TYYTYMÄTTÖMIÄ

- ✓ *Tampereella asuvista tyytyväisiä Tampereen keskustassa tapahtuneisiin muutoksiin on kolme neljästä (74%) ja muualla Pirkanmaalla asuvista noin kaksi kolmasosaa (63%).*
- ✓ *Nuorin ikäluokka (18-34v.) on selvästi tyytyväisempi (83% tyytyväisiä) kuin muut ikäluokat. Vanhimmassa ikäluokassa (55v+) on selvästi pienin osuus tyytyväisiä (62%).*

ENEMMISTÖ KOKEE JULKISEN LIIKENTEEN, KÄVELYN JA PYÖRÄILYN OSALTA KESKUSTAN MUUTOKSET MYÖNTEISESTI – PYSÄKÖINNIN JA PALVELUJEN KATTAVUUDEN MUUTOKSEN OSALTA KRIITTISIÄ ON TYYTYVÄISIÄ ENEMMÄN

- ✓ *Nuorin ikäluokka on lähes kaikista kysytyistä muutoksista selvästi myönteisempi kuin vanhemmat ikäluokat.*
- ✓ *Liikenteestä ja liikkumisesta kysyttäessä tamperelaiset suhtautuvat muutoksiin hieman positiivisemmin, kuin miten muut Pirkanmaalla asuvat*
- ✓ *Hieman useampi kokee keskustaan tehtyjen muutosten vaikuttaneen myönteisesti keskustan kiinnostavuuteen sekä asuin-, että työssäkäyntipaikkana kuin kielteisesti.*

Kuva: Skyfox / Marko Kallio

Havaintoja tuloksista 2/2

- ✓ *Ratikan lisäksi julkinen liikenne yleisemminkin, Nokia Arena, rantatunneli, pyörätiet ja Ratinan kauppakeskus mainittiin esimerkkeinä onnistuneista muutoksista.*
- ✓ *Keskustan vetovoimaa vähentävinä asioina autoilun hankaloitumisen jälkeen mainittiin usein mm. alkoholitit ja/tai huumeiden käyttäjät, rauhattomuus ja häiriökäyttäytyminen, jatkuvat tietyt ja remontit ja kauppojen vähentyminen.*

ELÄVÄ, KESKENERÄINEN JA RAUHATON MUODOSTAVAT SELVÄN KOLMEN KÄRJEN TAMPEREEN KESKUSTAN MIELIKUVISSA

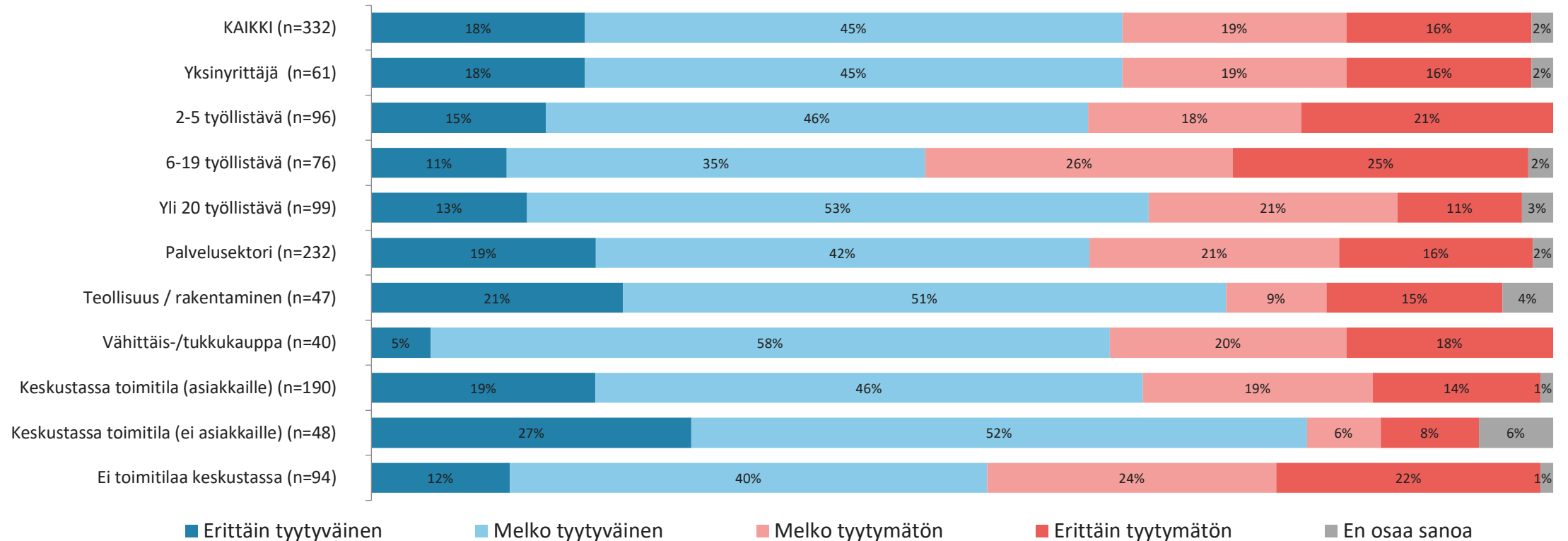
- ✓ *Yllämainitut valitsee Tampereen keskustaa kuvaamaan vähintään joka kolmas.*
- ✓ *Ihmislähtöinen, tyhjä, kotoisa ja omaleimainen kuvaavat vastaajien miestä Tampereen keskustaa vähiten. Ne valitsee alle viidennes vastaajista.*
- ✓ *Kuuden kärkeen sijoittuneista attribuuteista peräti neljä oli kielteisiä. Ykköseksi nousi kuitenkin myönteinen attribuutti: elävä.*
- ✓ *län mukaan erot mielikuvatekijöissä olivat hyvin suuret. Nuorten mielikuva Tampereen keskustasta on selvästi positiivisin ja vanhimpien selvästi negatiivisin.*

Kuva: Laura Vanzo

YHTEENVETO YRITYSKYSELYN TULOKSISTA

Tampereen keskustaa on kehitetty suunnitelmallisesti vuodesta 2011 alkaen uusilla liikennejärjestelyillä ja -muodoilla, asunto- ja toimitilarakentamisella, tapahtumapaikoilla, puistoja ja rantareittejä kehittämällä sekä palveluita laajentamalla. Tavoitteena on tehdä keskustasta helposti saavutettava, vetovoimainen ja elinvoimainen ympäristö kaikkina vuodenaikoina. Keskusta houkuttelee asukkaita ja yrityksiä, tarjoaa viihtyisiä oleskelupaikkoja, vapaa-ajan ja virkistyksen mahdollisuuksia ja on aktiivisen elämän keskus.

Kuinka tyytyväinen olet Tampereen keskustassa tapahtuneisiin muutoksiin vuodesta 2011 lähtien? (n=kaikki)

Lähes kaksi kolmesta (63%) on vähintään melko tyytyväinen Tampereen keskustan muutoksiin vuodesta 2011 lähtien. Kriittisiäkin on kuitenkin noin kolmannes (35%). 6-19 henkeä työllistävissä yrityksissä kriittisten osuus on jopa tyytyväisiä hieman isompi. Teollisuudessa toimivat ovat hieman muita tyytyväisempiä. Keskustassa toimitilaa omaavat ovat tyytyväisempiä kuin keskustan ulkopuoliset toimijat.

Havaintoja tuloksista 1/3

LÄHES KAKSI KOLMESTA (63%) ON TYYTYVÄINEN KESKUSTAN MUUTOKSIIN – KOLMANNES (35%) ON TYYTYMÄTTÖMIÄ

- ✓ *Keskustassa toimitilan/myymälän omaavat ovat tyytyväisempiä kuin keskustan ulkopuoliset toimijat. Niistä, joilla on keskustassa toimitila asiakkaita varten, tyytyväisiä on 65% ja niistä, joilla on keskustassa toimitila, mutta ei asiakkaita varten, tyytyväisiä on jo 79%. Keskustan ulkopuolella toimitilan omaavista tyytyväisiä on 52%.*

Enemmistö kokee julkisen liikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osalta muutokset myönteisesti ja pysäköinnin muutokset pääosin kielteisesti. Pääsääntöisesti keskustan ei koeta muuttuneen kiinnostavammaksi sijainniksi yrityksille ja elinkeinoelämälle

- ✓ *Keskustan hotellitarjonnan kehittymiseen ollaan kaikkein tyytyväisimpiä. Myös pyöräilyn, kävelyn ja julkisen liikenteen sujuvuuden kehittymisen suhteen ollaan pääosin myönteisiä.*
- ✓ *Huolestuttavaa on, että enemmistö katsoo, ettei keskusta ole muuttunut kiinnostavammaksi sijainniksi yrityksille. Myös pysäköinnin mahdollisuuksien enemmistö katsoo heikentyneen. Kriittisimpiä tähän ovat kaupan toimialalla työskentelevät.*

Kuva: Marko Kallio, Skyfox

Havaintoja tuloksista 2/3

KESKUSTAN LIIKENNERATKAISUJEN VAIKUTUKSET OMAN YRITYKSEN TOIMINTAEDELLYTYKSIIN JAKAA MIELIPITEET

- ✓ *Joka neljäs (25%) vastaajista kokee keskustan liikenteeseen ja liikkumiseen tehtyjen toimien ainoastaan heikentäneen yrityksensä toimintaedellytyksiä. Hieman pienempi osuus, joka viides (21%) kokee niiden vain parantaneen yrityksensä toimintaedellytyksiä. Lähes sama osuus (27%) kokee vaikutusten olleen sekä parantavia, että heikentäviä.*
- ✓ *Ne, joilla on keskustassa toimitila, mutta ei asiakkaille tarkoitettu, kokevat muita selvästi useammin toimien parantaneen toimintaedellytyksiä. Asiakkaita varten toimitilaa keskustassa omaavien keskuudessa on jo enemmän kriittisiä kuin myönteisiä.*
- ✓ *Ratikka on selvästi keskeisin perustelu heillä, jotka kokivat liikennetoimien vaikutukset oman yrityksen toimintaedellytyksiin myönteisiksi.*
- ✓ *Heillä, jotka kokivat liikennetoimien vaikutukset oman yrityksen toimintaedellytyksiin kielteisiksi puolestaan perustelevat tätä lähes yksinomaan yksityisautoilun edellytysten heikkenemisellä.*

KESKUSTAN KEHITTÄMISTOIMET OVAT LISÄNEET HALUA PYSYÄ KESKUSTASSA LÄHES JOKA TOISELLA (45%) – SIIRTYMISHALU KESKUSTAN ULKOPUOLELTA KESKUSTAAN EI OLE LISÄÄNTYNYT LÄHES OLLENKAAN

- ✓ *Joka viidennellä (22%) kehittämistoimet ovat kuitenkin vähentäneet halua pysyä keskustassa.*
- ✓ *Keskustan ulkopuolisista vain 5%:lla kiinnostus siirtyä keskustaan on lisääntynyt keskustan kehittämistoimien johdosta.*

Kuva: Aki Raski

Havainnot tuloksista 3/3

ISOMPIEN YRITYSTEN PÄÄTTÄJÄT PIENEMPIEN YRITYSTEN PÄÄTTÄJIÄ POSITIIVISEMPIÄ KEHITYKSEEN – KAUPAN ALA KRIITTISIN

- ✓ *Lähes poikkeuksetta tilanne on se, että isompien yritysten päättäjät suhtautuvat Tampereen keskustassa tehtyihin eri kehitystoimiin pienempien yritysten päättäjiä selvästi suotuisammin.*
- ✓ *Kaupan alalla toimivat ovat puolestaan monissa asioissa muita kriittisempiä. Yksi erityisen selvästi tässä ryhmässä esiin nouseva asia on pysäköintimahdollisuudet, jonka kehitystä kaupan alalla toimivat valtaosin pitävät huonona. Myös moniin valmistuneisiin rakennushankkeisiin ja liikennehankkeisiin heidän suhtautumisensa on muita kriittisempää. Kaupan alan toimijoiden halu pitää toimitilansa keskustassa tehtyjen keskustan kehittämistoimien jälkeen on selvästi alhaisempaa kuin muilla toimialoilla.*
- ✓ *Kuitenkin ne, joilla nyt on toimitila keskustassa (asiakkaille tai ei), ovat lähes kaikissa tutkituissa tekijöissä selvästi myönteisempiä tapahtuneesta keskustan kehityksestä kuin ne, joilla toimitilaa ei Tampereen keskustassa nyt ole.*
- ✓ *Keskustan ulkopuolella toimitilaa omaavia keskustan kehitys ei käytännössä lainkaan houkuttele siirtymään keskustaan.*

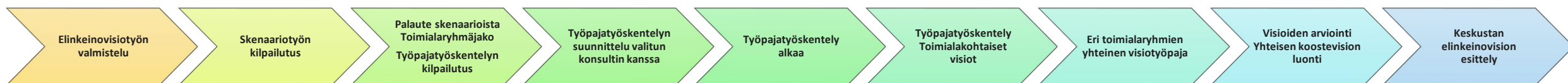
ITÄ JA LÄNSI KEHITETTÄVINÄ ALUEINA

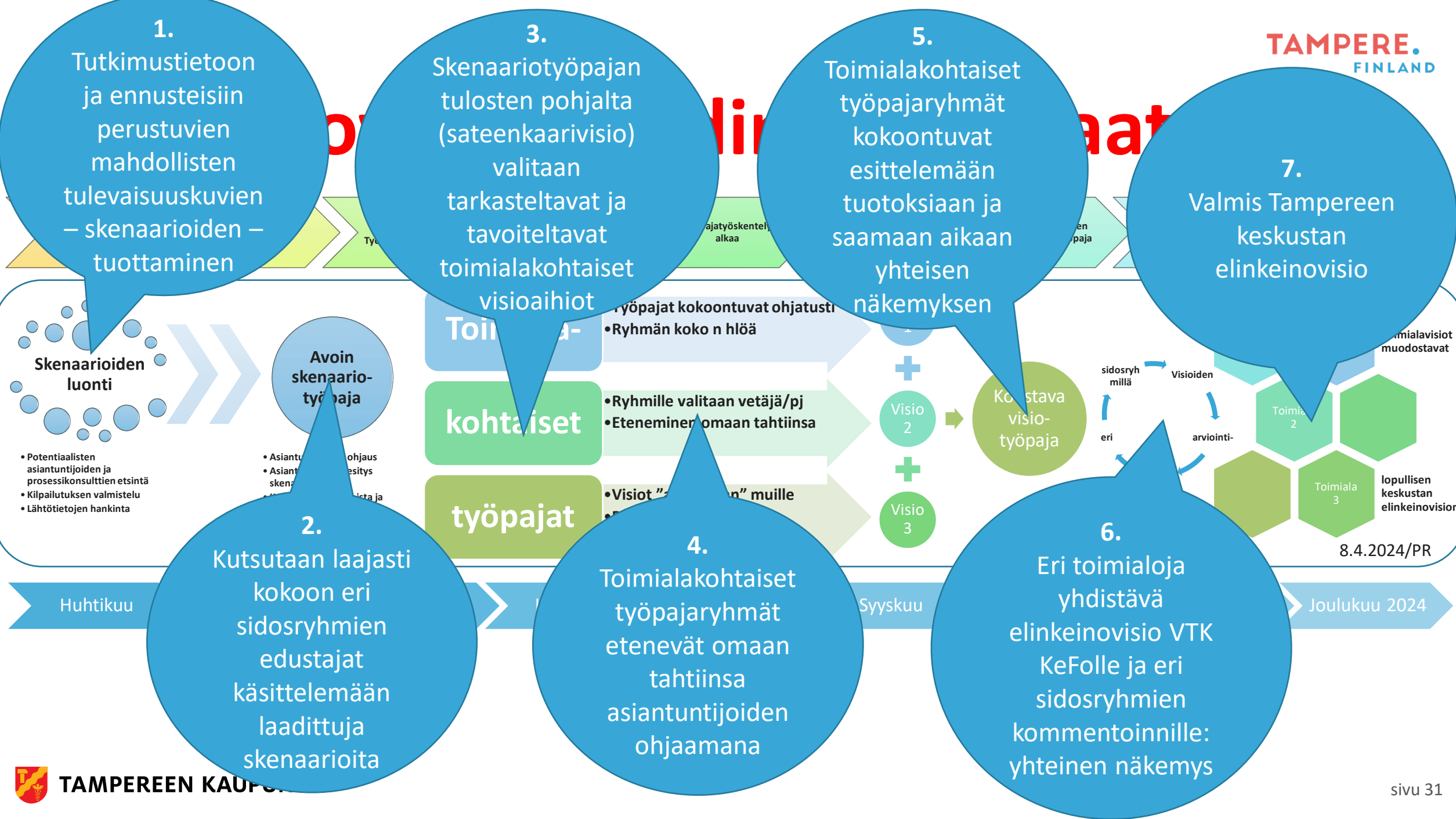
- ✓ *Kysyttäessä, mitä alueita keskustassa tulisi tulevaisuudessa kehittää kärkeen nostettiin Hämeenkatu, asemanseutu ja Kannen alue sekä Keskustorin ja Hämeenkadun välinen alue.*

Kuva: Skyfox / Marko Kallio

5. Keskustan elinkeinovision laadinta ja keskustelufoorumien evästykset

Keskustan elinkeinovision laadinta - periaatekuva

Keskustelufoorumin 8.4.2024 evästyks

Pääteemana keskustelufoorumissa oli vuoden 2024 aikana toteutettava elinkeinovisiotyö ja sen toteutus

- **Keskustan elinkeinovision laadintaprosessi:**
 - **Skenaariotyöskentelyä** pidettiin soveltuvana ja laajasti uusia näkökulmia mahdollistavana työskentelymuotona
 - Laadinnan prosessi tärkeä ja yhteistyötä tukeva osa, työ on järkevää **aikatauluttaa prosessin ehdoilla**
 - Eri osapuolien **tarpeet perustana** skenaario- ja visiointityölle
- **Elinkeinovision korostettavia piirteitä:**
 - **Laaja-alainen**, eri toimialoja ja tilojen käyttötarkoituksia tarkasteleva näkökulma sekä vision **joustavuus ajassa**
 - **Kansainvälistyminen**, kv-osaajien houkuttelu (maahanmuuttajat työvoimana), opiskelijat (kaupungin pitovoima)
 - Ihmisten käyttäytymisen ja esim. toimitilojen **käyttötapamuutokset** huomioiva visiointi
 - Vihreä siirtymä ja ilmaston muutos ym. **muutostrendit** (esim. Sitra)
- **Eri osapuolien laadintaprosessiin osallistaminen:**
 - Prosessin tapaamisten ja työpajojen ym. yhdistäminen **muihin yrittäjille suunnattuihin tapahtumiin**; esim. Kauppakamari, Pirkanmaan yrittäjät
 - **Nuoriso**, opiskelijat, kv-osaajat ja muut tulevaisuuden tekijät mukaan prosessiin
 - **Seutuyhteistyö** myös tärkeä

6. Kehitysohjelman talouskatsaus

Viiden tähden keskusta Käyttötalous

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-4 616	-4 981	-4 981	-4 981	-4 981
Yhdyskuntalautakunta	-330	-330	-330	-330	-330
Kehitysohjelma yhteensä	-4 946	-5 311	-5 311	-5 311	-5 311

Viiden tähden keskusta + erillishanke Hakametsä Sport Campus Nettoinvestoinnit

- Aiemmin esitetyt investointisummat ja kohteet ovat voimassa
- Täsmentyvät talousarviosuunnittelussa (investointitaso 2025-2028 Kh 17.6.2024)
- Uudelleenbudjetoitiin edellisen vuoden investointirahaa 3,6 milj. Kv 19.2.2024
- Särkängillalle hankintapäätös 5,4 milj. euroa, käyttöönotto kesäkuussa 2026
- Mustalahden satamaa peruskorjataan ja kehitetään
- Särkänniemen kaava-alueen toteuttaminen on alkanut johtosiirroilla
- Ranta-Tampellaan rakennetaan leikkipuisto sekä katujen pintatöitä
- Mustalahdentörmä rakennetaan ensi kesänä-syksynä
- Tampereen henkilöratapihanhanke käynnissä
- Sport Campus alkaa johtosiirroilla

Viiden tähden keskusta + erillishanke Hakametsä Sport Campus Nettoinvestoinnit TA2024 kirja

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-3 100	-1 600	-3 700	-4 100	-3 700
Yhdyskuntalautakunta	-9 640	-5 500	-20 390	-17 560	-14 900
Kehitysohjelma yhteensä	-12 740	-7 100	-24 090	-21 660	-18 600

7. Kehitysohjelman painotukset 2025

- 1. Kannen alue – Asemakeskuksen ja Pohjoiskannan yhdistetyn laajemman suunnittelualueen hankekehityksen ja asemakaavaprosessin edistäminen asemakaavaehdotusvaiheeseen ja Tampereen henkilöratapihahankkeen 2025 käynnistytävän toteutuksen yhteistyö Väyläviraston kanssa (VK-tavoite 1,2,3,4 ja 6)***
- 2. Suurten asuinalueiden kehittäminen: Viinikanlahden alueen toteutuksen valmistelu – asemakaava lainvoimaiseksi (VK-tavoite 1)**
- 3. Tampereen keskustan maanalaisen liikenteen ja pysäköinnin seuraavan vaiheen toteutuksen edistäminen (VK-tavoite 2 sekä seurannaisvaikutus lähes kaikkiin muihin VK-tavoitteisiin)**
- 4. Särkänniemen alueen kehityshanke on käynnissä ja elämysalueen kehittämistä tehdään yhteistyössä Sniemi Oy:n kanssa. Särkän sillan toteutus käynnistyy. (VK-tavoite 1, 3, 5 ja 6)**
- 5. Keskustan elinkeinovision viimeistely ja toimenpiteiden ohjelmointi (VK-tavoite 3)**
- 6. 2040 kehittämisohjelman teemojen valmistelu ja toimenpiteiden käynnistäminen (samat kun 2024)**
 - Lapsia ja nuoria huomioivat toimenpiteet keskustassa, niiden suunnittelu ja ohjelmointi (VK-tavoite 6)
 - Keskustan kestävyyttä ja hiilineutraaliutta edistävät hankkeet ja toimenpiteet (VK-tavoite 4)
 - Keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta lisäävät nopeat toimenpiteet (VK-tavoite 6)
 - DDCC – Älykaupunki kaupunkilaisille Lippulaiva 4 – Turvallinen kävelijän keskusta (VK-tavoite 2, 3, 5 ja 6)
 - Kulttuurikehän ja keskustan taideohjelman valmistelu (VK-tavoite 5 ja 6)
 - Tampereen metaverse -tavoitteiden edistäminen keskustan kehittämisessä (VK-tavoite 2, 3, 5 ja 6)

8. Riskikatsaus

- Aseman seudun hankkeisiin liittyvä strateginen riski on pienentynyt valtion Tahera-hankkeen rahoituspäätöksen ja Väyläviraston kanssa tehtyjen sopimusten myötä.
- Asemakeskuksen seuraavan vaiheen asemakaavan ja toteutuksen sekä henkilöratapihahankkeen kanssa yhteensovittamisen aikatauluriski on merkittävä.
- Viinikanlahden yleissuunnitelmaan ja asemakaavaan liittyvien vesistöäyttöjen luvitukseen ja muihin ympäristökysymyksiin liittyvät riskit ovat hallittavissa riittävällä resurssoinnilla ja hyvällä yhteistyöllä.
- Särkänniemen kehityshankkeeseen liittynyt asemakaavariski on poistunut asemakaavan lainvoimaisuuden myötä. Kehityshankkeen käynnistyminen vuonna 2024 on epävarmaa, koska maa-alueiden myyntiä/luovutusta koskeva päätösprosessi on venynyt. Sillan toteuttamiseen liittyvä kaavan poikkeus ja vesilupa ovat haussa. Molempiin toimenpiteisiin liittyy valitusriski. Särkänniemen kehityshankkeen käynnistymisen aikataulu on venynyt ja riski edelleen siirtymisestä on suuri.